

Åländsk prästgård rustas upp till rogivande oas

Sidan 5



Årets kantor älskar kråksång

Eeva-Liisa Malmgren började sjunga i barnkör som femåring och kantorn var hennes stora förebild. Nu leder hon själv körer och jobbar på att vara glad över de gåvor hon fått. Kollegorna och koristerna ger henne ny energi.

Sidan 2

Familj följer kall till flyktingarnas Grekland

Sidan 4

Fisknät och nya ljud ger Humlegemenskap

Sidan 6

Familjeläget blev en härlig cirkus

Sidan 16

LEDARE PATRIK HAGMAN

Tron följer inte nationsgränser

KP EN IDEOLOGI är två saker: En beskrivning av verkligheten och en tanke om hur den borde förändras. Den senaste veckan har två ideologier kolliderat i den finländska offentligheten. Den sannfinländske riksdagsledamoten Olli Immonens militanta nationalism och detta som kallas mångkulturalism, bland annat företrädd av 15 000 demonstranter i Helsingfors.

Få ideologier bygger på en sämre beskrivning av verkligheten än nationalismen. "Rena" nationer har aldrig existerat, nationer är politiska konstruktioner som skapats antingen för att styra en befolkning eller för att samla den till uppror. Att tro på nationalism är att låta sig lurats.

FINLAND FINNS som politisk institution och som geografiskt område. Någon finländsk nation har aldrig existerat, människorna som bott här har alltid talat olika språk, tillbett olika gudar och haft olika idéer om hur samhället bäst borde ordnas och styras.

Det här är orsaken till att nationalism alltid är våldsam. När kartan inte stämmer överens med verkligheten är frestelsen alltid att försöka förändra verkligheten, likt orienteringsföreningen som tog till dynamit när man upptäckte ett stenblock som inte var utmärkt på kartan.

VI HAR ALLTID haft mångkultur. Kulturer har alltid mötts, gått in i varandra och påverkat varandra. Givetvis kan mångkulturalism också ha brister i sin verklighetsbeskrivning. Den kan förfalla till en naiv "innerst inne är vi alla lika"-idé som nedvärderar de verkliga skillnader som finns. Också det kan leda till våld, när "de andra" vägrar hålla med om hur vi alla egentligen borde tänka. Och den kan förekomma i en version som förtiger de verkliga problem som skapas av att människor som är olika varandra lever nära varandra.

Men, som biskopsmötets teologiske sekreterare Jyri Komulainen påpekar i ett blogginlägg, i kristendomens DNA gömmer det sig en mer radikal form av mångkulturalism. Den bygger dels på tron att alla folk ska förenas i kyrkan, att kristendomen står över alla nationer, dels på tron att det är möjligt att till och med älska sin fiende.

UR ETT KRISTET perspektiv är skillnader mellan människor i första hand inte ett problem utan ett uttryck för Guds skaparkraft. Orsaken till att vi är så olika är, för kristna, att världen blir vackrare så. Det är bara på grund av att vi är olika som vi kan avbilda Gud.

Denna bild framträder när vi förmår hantera det att vi är olika utan att ta till våld, det som kristendomen kallar kärlek. Det är dels kyrkans uppgift inåt, dels utåt. Det handlar om att försöka hitta sätt att föra dialog som tar olikheter på allvar men så att vi ändå kan välkomna främlingen, lära oss av varandra och leva i fred.

DE SOM SÖKER utnyttja kristendomen för sina nationalistiska projekt tar alltså dubbelt miste. Dels om verklighetsbeskrivning, när man försöker underordna det kristna sin idé om nationen. Dels om målet, när man vill utnyttja kristendomen för sin våldsamma kamp för att anpassa verkligheten till kartan. Kärleken för ingen kamp.

PROFILEN: EEVA-LIISA MALMGREN

"Vad skulle vi vara utan korister?"

Ger lov att göra fel

Hon tror på allas förmåga att musicera, men har fått jobba på att vara nöjd med sig själv. Inspirerande kollegor, värdefulla människomöten och möjligheten att ständigt utvecklas gör att hon inte ångrat sitt yrkesval en dag. Eeva-Liisa Malmgren är årets kantor.

TEXT: EMELIE MELIN FOTO: KASPER GUSTAVSSON

Eeva-Liisa Malmgren öppnar den lilla dörren som leder in i orgeln i Esbo domkyrka och stiger in i ett förvånansvärt stort och väl upplyst rum. Stadiga trätrappor och gångar leder upp till olika nivåer. Största delen av utrymmet upptas ändå av orgelpipor i alla former och storlekar, sammanlagt 2801 stycken. Fascinationen för orgeln som instrument var en av de saker som ledde in Malmgren på kantorns bana.

- Jag kommer från en helt vanlig arbetarfamilj i Västra Nyland. Mina föräldrar sjöng i kyrkokören.

Pappan som var amatörmusiker lärde henne spela dragspel och det första instrument hon lärde sig spela hänger fortfarande med, men på hobbynivå. Redan som liten älskade Malmgren att sjunga. Hon minns hur hennes pappa brukade sitta med gitaren när de tillsammans sjöng visor och sånger. Som femåring började hon i barnkör.

- Jag beundrade kantorn mycket. Jag grät om jag inte kunde gå till körövningen.

När församlingen fick en ny kantor i **Kaija Eerola** började Malmgren

även ta piano- och sånglektioner för henne. Malmgren nämner Eerola som sin största inspiration. Det var också hon som senare hejade på Malmgren och motiverade henne att söka in till Sibelius-akademien.

Kollegorna och kören ger ork

- Från början var det inte klart för mig att jag skulle bli kantor. Men orgeln fångade mig genast.

Under studietiden fick Malmgren också vikariera som kantor i olika församlingar. När hon under sista studieåret kom till Esbo svenska

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A
68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer:
e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Emelie Melin
tfn 040 831 6748

Johan Myrskog
tfn 040 831 6836

Michaela Rosenback
tfn 040 831 6322

Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599

Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Layout:
Kasper Gustavsson
tfn 040 831 6902

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Danske Bank
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Kasper Gustavsson

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 24% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämnas in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före. Radannonser bör inlämnas senast kl.12.00 på torsdag

veckan före. För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn 040 831 6614,
prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €



EVA-LIISA MALMGREN tycker om orgeln som instrument för att den är så kraftfull. Hon kan spela upp till tio stämmor på en gång och ersätta en hel orkester. Att läsa tre rader noter parallellt är något som sätter sig i muskelminnet.

EVA-LIISA MALMGREN

ÅRETS KANTOR 2015 UT-NÄMND AV KANTOR-ORGANISTFÖRBUNDET.

FÖDD I EN FINSKSPRÅKIG FAMILJ I NUMMIS I VÄSTRA NYLAND.

ARBETAR SOM KANTOR I ESBO SVENSKA FÖRSAMLING, LEDER BLAND ANNAT KÖREN KRÅKSÅNGEN.

FAMILJEN BESTÅR AV TVÅ VUXNA SÖNER.

FRITIDEN ÄGNAR HON GÄRNA ÅT HANDARBETE OCH MOTION.

får se glädjen lysa i koristernas ögon. Vad skulle vi vara utan korister? Det skulle vara ett tomt musikliv.

Men det är också viktigt att hela tiden ha möjlighet att studera vidare och utveckla sig själv. Annars har man inget att ge vidare, konstaterar Malmgren. Att gå på kurs är som att ladda batterierna.

Ibland är det svårt för en kantor att säga vad som är fritid och vad som är jobb. Alla musikupplevelser kan ge nya intryck till arbetet. När Malmgren verkligen vill koppla av arbetar hon gärna med händerna: syr, stickar och virkar, eller renoverar hemma. Att skapa något konkret blir en motvikt till den flyktiga musiken.

Blivit barmhärtigare mot sig själv

En tisdag i januari för tre år sedan fick Eeva-Liisa Malmgren diagnosen bröstcancer. På onsdagen stod körövning med Kråksången på schemat. Malmgren hade ingen tanke på att sjukskriva sig. Att gå ensam hemma och fundera skulle inte göra saken bättre. I stället var det klart för henne att hon måste gå till jobbet och berätta för alla om sin sjukdom. När hon stod fram-

för kören var det bara att dra efter andan och berätta och sedan leda körövningen.

– Nog hade jag gråten i halsen. Det hon inte hade väntat sig var det stöd hon fick.

– Det kom som en stor våg. Jag behövde inte vara en ledare som bara ger. Jag fick stöd och råd under hela tiden och jag vet att många bad för mig.

Därför är också människomöten och -relationer något som betyder väldigt mycket för Malmgren i hennes arbete. Nästan 200 människor sjunger i Esbo svenska församlings många körer. Också när kantorn spelar vid olika förrättningar är det ett sätt att tjäna människor. Och från att ha varit en ung kantor med många ideal och visioner har Malmgren fått konstatera att tjäna och möta människor är mycket viktigare än att musiken är perfekt. Det finns helt enkelt inte tid att bli expert på alla områden inom det mångsidiga yrket.

– Jag har blivit barmhärtigare mot mig själv.

Vad betyder det för dig att du blivit utnämnd till årets kantor?

– Mycket. Jag hade aldrig väntat mig det. Jag gör ju bara mitt jobb och försöker göra det bra. Det har tagit tid att smälta att det

jag gör räcker till och är bra. Jag har fått jobba mycket med mig själv för att våga glädjas över de gåvor jag har fått.

Malmgren tycker det är onödigt att vi så ofta jämför oss med andra. När hon växte upp fanns det starka outtalade normer som sade att man inte fick framhäva sig själv. Nu jobbar hon på att våga vara bra och våga vara glad när något går bra. Det går inte att vara bäst på alla områden, att göra sitt bästa räcker.

– Att godkänna det har betydelse för min självkänsla och yrkesidentitet.

Innan hon ledde Kråksången hade Malmgren aldrig känt sig riktigt bekväm i rollen som körledare. Också sången har varit känslig, hon har haft problem med tekniken och till och med skämts för sin sångröst. När hon tog sina första sånglektioner efter en paus på tjugo år var det en aha-upplevelse. Sångläraren fick henne att inse att problemen bara var tekniska detaljer, det är inget fel på henne själv.

I dag uppmuntrar Malmgren körsångarna att våga kasta sig in i det de gör och inte vara rädda för att lära sig av sina misstag.

– Jag har själv vuxit väldigt mycket med kören. Sedan sjunger de jättebra när man ger dem lov att göra fel. Det är mycket terapeutiskt.

församling fastnade hon. På den tiden kunde hon inte lika bra svenska som i dag. Ändå var det något som fick henne att känna sig hemma.

– Andan här var så annorlunda. Nu har jag jobbat här i tjugosex år och inte en dag ångrat mitt yrkesval. Bättre arbetsplats kan man inte få. Jag tycker om att möta människor i olika åldrar och tjäna dem. Tänk att jag får betalt för att spela och sjunga!

Samarbetet med kollegorna ger ork i vardagen. När de slår ihop sina huvuden föds nya idéer och fina konserter. Också körarbetet är

till stor glädje för henne. Malmgren har speciellt jobbat med människor som trott eller fått höra att de inte kan sjunga. Kören Kråksången startade hon år 1999. Då var fenomenet helt nytt och fick stor uppmärksamhet. Första terminen hade kören fem medlemmar, nu är koristerna nittio. Energin hon ger som körledare får hon tillbaka många gånger om. Även efter en dag fylld av administration och möten smittar körens glädje av sig på körledaren och det går lätt att leda övningen.

– De finaste stunderna är när man

Ny studiehelhet i mission

MISSION. Finska Missions-sällskapet slår från och med hösten ihop preliminärutbildningen och Min Mission-kursen till en studiehelhet med namnet Min Mission.

Kortkursen består av två helger under hösten och några under våren. För den som gått utbildningen finns det också möjlighet att ansöka om en utlandspraktik i något land där Finska Mis-

sions-sällskapet arbetar.

Målet med kursen är att deltagarna ska få fördjupa sitt internationella missionsstänk och fundera över vad mission innebär och att leva som kristen i möten med olika kulturer och religioner.

Ansökningstiden är ända fram till sista augusti.

Finska Missions-sällskapet verkar i 25 länder.

Fattiggubbarna blir frimärksmotiv

POST. I november släpper Posten en ny serie frimärken med fattiggubbar som motiv. Träskulpturerna, som ofta finns placerade i eller intill kyrkor, är en slags insamlingsbössor till förmån för mindre bemedlade. I dag går de pengar gubbarna får in vanligen till församlingens diakoniarbete. Det är **Ans-si Kähärä** som designat frimärksserien för Posten.



FOTO: KP-ARKIV

Högskolestiftelsen i Österbotten mottar DONATIONER OCH TESTAMENTEN

för sitt arbete att stöda svensk högskoleverksamhet i Österbotten. Hjälp vid uppgörande av testamenten och donationsbrev.

Tag kontakt med VD Katarina Heikius, tel. 0500-167 063 Vasaesplanaden 16, Vasa



FAMILJEN SANDÅS åker till Aten i mitten av augusti. I samma veva börjar också familjens äldsta pojke Kaleb Sandås skolan och de mindre barnen Rebecka och Eliah dagklubb.

Gud vill ha oss i Grekland

FLYKTINGHJÄLP. Medan Finland snålar med flyktingkvoterna åker finländska missionärer ner till Sydeuropa för att hjälpa de flyktingar som strömmar in. Familjen Sandås från Kvevlax åker till Aten i mitten av augusti.

TEXT: NINA ÖSTERHOLM FOTO: JANNIKE BACK

– Jag tycker att det är viktigt att vi som kristna finns där och tar emot dem som kommer. Europa är en kristen världsdel medan många flyktingar kommer från muslimska länder. Vi måste ge kristenheten ett ansikte, hjälpa och visa kärlek, inte möta dem med kalla handen.

Det säger **Martin Sandås**. Tillsammans med sin fru **Hege-Elise Sandås** och familjens tre barn kommer han i höst att flytta till Aten för att jobba med flyktingar.

– Vi har länge vetat att vi är på väg utomlands för att arbeta som missionärer. Ifjol klarnade målet. Att det blev Europa är kanske lite förvånande.

Vi är både missionärer och hjälparbetare. Hege-Elise och Martin Sandås.

Sedan dess har de ekonomiska svårigheterna i Grekland eskalerat, det skrämmer inte familjen Sandås.

– Tvärtom känns det som en slags bekräftelse på att Gud vill ha oss där.

Båda har tidigare arbetat inom missionsnätverket Ungdom med Uppgift (UMU), bland annat i Norge och Kina. De kommer också att forma ett UMU-team i Grekland.

Som utsändande kyrka fungerar Missionskyrkan i Finland. Paret har skrivit ett treårigt avtal men siktar på att stanna längre.

– På tre år hinner man inte bygga upp något bestående. Jag hoppas att barnen ska få gå ut skolan i Grekland, säger Hege-Elise Sandås.

Transitland fristad för tro

Just nu anländer runt tusen flyktingar per dag till de grekiska öarna. Grekland är ändå främst ett transitland dit många kommer men där få har för avsikt att stanna.

– Det betyder också att de regler och lagar som gäller för muslimer hemma och kanske i ett framtida hemland inte gäller där. Många känner inte sig så

övervakade som hemma, säger Hege-Elise Sandås.

Enligt henne är det ett speciellt läge med goda möjligheter att nå ut till människor. Förutom konkret hjälparbete kommer paret att jobba med församlingsarbete.

– Vi är både missionärer och hjälparbetare.

Exakt vad paret kommer att arbeta med är oklart i det här skedet. En möjlighet är att Martin Sandås, som utbildad speciallärare, tar över det arbete som **Nanna Rosengård**, tidigare utsänd av Metodistkyrkan, påbörjat.

– Hon undervisade bland annat i svenska. Det pågår mycket språkundervisning på flyktingcentrena, språk är konkreta hjälpmedel som människor behöver för att ta sig vidare. Många vill till Sverige, säger Martin Sandås som hoppas på att få undervisa.

– Det skulle ge mig unika möjligheter att lära känna människor.

Hege-Elise Sandås är utbildad hälsovårdare och sjuksköterska. Hon har möjlighet att arbeta tillsammans med läkarorganisationer på plats men har inte slagit fast sina planer ännu.

Flera på plats

Utöver familjen Sandås arbetar också en finsk familj utsänd av missionsorganisationen Säningsmannen i Aten. Metodistkyrkan har för tillfället ingen utsänd.

– I våras hade vi en person på plats, eventuellt åker hon tillbaka ännu i höst, säger **Catarina Ekman-Niemi-Kaija**, biståndskoordinator inom Finlands svenska metodistkyrka.

Finska Missionssällskapet (FMS) har ingen verksamhet i Grekland men arbetar sedan länge i Frankrike

– Där handlar det snarare om att samla kristna och muslimer tillsammans och förebygga motsättningar, berättar **Britt-Helen Lindman**, understödskoordinator vid FMS.

Finska Missionssällskapet arbetar också mycket med att skapa bättre utkomstmöjligheter åt människor på landsbygden i Senegal och i Etiopien.

– Det handlar om att ge folk en dräglig tillvaro där de är så att de inte alls ska behöva ge sig av mot storstäder och i förlängningen kanske utomlands.

Följ med familjen Sandås liv på deras blogg hemsandas.weebly.com

GREKLAND BÅTFLYKTINGAR

Svenska turister ger krishjälp

De svenska charterbolagen Ving och Apollo tillåter övervikt på planet för den som vill ta med hjälp till båtflyktingar i Grekland. En extra kappsäck med exempelvis kläder, hygienartiklar och filter tillåts. I Grekland distribueras hjälpen vidare av en lokal hjälporganisation, rapporter Göteborgs-Posten.

De finländska bolagen har inte ännu något motsvarande system. Bland annat Aurinkomatkat meddelar däremot att de redan regelbundet samarbetar med hjälporganisationer.

ENKÄT ENSAMHET

Unga vuxna saknar vänner

Enligt en färsk enkät utförd av Peningautomatföreningen (RAY) saknar var sjätte finländare någon form av sammanhang eller grupp där de känner sig hemma. Alarmerande är att de mest ensamma är människor i åldern 18–24 år.

– Ensamhet är ett problem som är väldigt svårt att lösa med hjälp av myndighetsinsatser. Vi behöver äta möten och människor som bryr sig om andra, säger **Velipekka Nummikoski** på RAY, som vill lyfta ensamhet till ett av föreningens viktigaste insamlingsmål.

TUNABERG
HUGO OCH MARIA WINBERGS STIFTELSE
TUNARO

Hugo och Maria Winbergs stiftelse upprätthåller i Esbo servicehusboende på **Tunaberg** och vårdhemmet **Tunaro** för svenska pensionärer. Hör dig för om vi har lediga servicebostäder.

Vi behöver dina frivilliginsatser,
kontakta Mona Sandberg, 050-520 2700.
Vi tar också gärna emot gåvor och testamenten,
kontakta Ken Thilman 040-5568 312.

Nya rum för kreativ vila

RETREAT. Finlands äldsta prästgård ska bli en plats för eftertanke och stillsamhet. Föreningen ”Den inre oasen” har skrivit ett avtal med Sund-Vårdö församling om att rusta upp den forna prästboningen till en rekreations- och retreatgård.

TEXT OCH FOTO: HEIDI HENDERSSON

Solenskiner över den gula, rappade prästgården i Sund. På stentrappan, som inramas av lummig grönska, står föreningsordförande **Marie-Louise Nordberg** och hälsar välkommen.

– Här har vi hållit på och jobbat, säger hon och breder ut med handen mot den ljusa entrén.

Idag är det loppis i ett av rummen, ett sätt att dra in pengar till verksamheten.

– Man måste börja någonstans. Vi säljer också lotter.

Sedan början av sommaren har Nordberg och de andra i föreningen Den inre oasen (DIO) haft talkoarbete på gården en gång i veckan.

– Det var ganska fullt av prylar när vi började, men nu är det mesta upprett och bortfört.

En oas i vardagen

Den gamla prästgården har stått tom sedan början av 1990-talet när kyrkoherde **Sture Mattsson** flyttade ut. Föreningen Den Inre Oasen grundades för tre år sedan och undertecknade avtalet med församlingen denna vår. Visionen att starta rekreations- och retreatverksamhet någonstans på Åland har funnits under ett tjugotal år och sedan föreningsstarten har pionjärerna jagat den rätta platsen. Den uppenbarade sig i form av det här överdådiga gula stenhuset med utsikt över Kyrksundet.

– När jag ringde kyrkoherden och berättade om idén blev hon jätteglad. Det har också varit hennes vision, säger Nordberg.

Gården ska bli en plats för stillhet och eftertanke. En oas i vardagen.

– Människor som är trötta och stressade får komma till en vacker och rolig plats. Man får komma hit och hämta nya krafter, gå promenader i den natursköna omgivningen, njuta av trädgården, besöka tideböner och mässor i det blivande kapellet i prästgården, gå på konstterapi, massage eller hud- och fotvård.

– Det ska bli ett andningshål, man får komma hit och bara vara, säger kassören **Eva Lindblom**.

Brett nätverk

Föreningen har under några års tid anordnat rekreationsdagar för allmänheten på andra ställen och omfattar idag drygt 40 medlemmar. Styrelsen består av tio personer plus ett antal sakkunniga inom olika områden.

– Inom styrelsen och föreningen finns ett brett nätverk inom olika kompetens-

områden, till exempel byggnadsspecialist, jurist, konstterapeut, präst, diakon, socionom och psykolog, säger Nordberg.

När huset är klart hoppas man kunna förlägga all verksamhet till gården, kombinerat med ett stillsamt, naturnära leverne på kristen grund. DIO önskar ordna rekreations- och inspirationsdagar för företag och dess personal, för grupper av varierande slag, för enskilda personer och så småningom när övernattningsrummen står klara också regelrätt retreatverksamhet.

– Med i styrelsen sitter **Håkan Sandvik**, präst i Sverige, bördig från Nykarleby. Han leder rekreationsdagarnas tideböner, meditationer och mässor och de vägledande samtalen. Sandvik har själv arbetat på Refugiet i Sigtuna som verksamhetsledare, säger Nordberg.

Verksamheten ska ändå tillmångt och mycket bygga på frivillighet.

– Vår tanke är att vi utbildar och handleder frivilligarbetare till så kallat husfolk.

På plats ska även finnas en gårdsföreståndare och en anställd kock.

Budget på en halv miljon

Huset, som är byggt 1788, ska renoveras i tre etapper. Planen är att nästa år installera VVS och förhoppningsvis är prästgården renoverad innan 2017. Den tredje och sista etappen är att bygga om den gamla ladugården till 14 övernattningsrum. Parallellt med detta ska trädgården växa fram. Budgeten ligger just under en halv miljon.

– Det är lågt räknat, men så ser kalkylen ut just nu, säger Eva Lindblom.

Föreningen har fått lova att använda prästgården mot att de rustar upp gården och för ändamålet har de bland annat ansökt om pengar från fonder och hoppas intresserade vill bidra till verksamheten.

– Vi hoppas innerligt på donationer. Den första anställning vi behöver är en informatör för att kunna nå ut i det egna landet och runt om i Norden. Vi hoppas på ett bra samarbete med övriga retreatgårdar i våra grannländer, i synnerhet med Snoan i Lappvik. Styrelsen har åkt på retreat till både Snoan och Nya Slottet i Bjärka-Säby. Vi kan förhoppningsvis bli ett komplement till de övriga gårdarna.

Ännu är finanseringen alltså inte säkrad, men visionärerna jagar inte upp sig över det. En efter en har bitarna fallit på plats och om det är meningen så ordnar sig resten också. Och på en sån här plats är det svårt att känna någon som helst stress.

Vi hoppas på ett bra samarbete med övriga retreatgårdar i våra grannländer, i synnerhet med Snoan i Lappvik. Marie-Louise Nordberg



HUSET, SOM är byggt 1788, ska renoveras i tre etapper. Ordförande Marie-Louise Nordberg, kassör Eva Lindblom, sekreterare Agneta Finckenberg-Eriksson och styrelsemedlem Allan Houland är ivriga på att se sin dröm förverkligas. De söker både donationer och frivilliga arbetare för att färdigställa oasen som de vill skapa i Sund.

FÖRENINGEN DEN INRE OASEN, DIO

- **Registrerades 2012**
- **Andlig ledare** är Håkan Sandvik, präst i Svenska kyrkan och retreat- och samtalsledare.
- **Verksamheten** är förankrad i kristna värderingar och med dessa grundvärderingar erbjuds rekreation, retreat och kreativ vila.

MÅNGKULTURALISM VI HAR EN DRÖM

Askola demonstrerade

– Jesus talade inte finska och Luther visste knappt något om Finland. Som kristna är vi per definition globala medborgare, sade Helsingforsbiskopen **Irja Askola** när hon talade vid demonstrationerna på Medborgartorget i Helsingfors förra veckan.

Hon och ett flertal andra präster deltog för att markera sitt och kyrkans stöd för ett mångkulturellt Finland.



FOTO: KASPER GUSTAVSSON

KYRKA ÖPPENHET

Kyrkan ... kan utifrån sin egen tro tala för rätten till religionsutövning också för dem som har en annan tro.

Olav S. Melin i Hufvudstadsbladets I dag-kolumn den 2.8.



Hedra minnet
Begravnings tjänster med tiotal års av erfarenhet.
Blomsterarrangemang, unika kistor, urnor.

Nu även i BORGÅ.
Vi rekommenderar tidsbeställning.

Blomster- och Begravnings tjänst
P. Borg & Co 30 år

Fredsgatan 25, Borgå, tel. 010 322 0080
Stora Byvägen 27, Sibbo, tel. 09 239 2882
www.borg.fi • info@borg.fi • info.porvoo@borg.fi

Kulturens alla språk får plats på Humle

HUMLEFESTIVAL. Konstnärer inom varierande genrer och musiker från olika delar av världen samlas under veckoslutet till Humlefestival. En bildkonstnär som funderat på människofiske, en grupp singer-songwriters som stöder varandra i skapandet och en konstnär som vill töja på gränserna med ljud står med på årets programblad.

TEXT OCH FOTO: EMELIE MELIN

– Jag tycker det är intressant att någon vill ordna en kristen festival och samtidigt lyfta upp det kulturella. Att ta ett annat språk som kanske är lättare för folk att ta till sig. Att olika slags konstnärer får uttrycka sig är en rikedom. Österbotten har säkert hört mycket predikan, men att få uppleva Gud på ett annat sätt tror jag helt klart har sin plats. Vi är ju alla olika.

Det säger **Anna-Kaisa Wikström**. Bildkonstnären och barnmorskan sitter på en trädgårdsstol utanför det röd-vita huset i Jakobstad och berättar att hon alltid tyckt om att rita av och avbilda. Det är något hon känner ett behov av att utöva. Traditionella porträtt ärvänder hon alltid till. I konstskolan växte intresset för nutidskonst och installationer.

– Jag tycker det är intressant att en människa kan gå in i ett konstverk. Man kommer in i ett helt annat utrymme, en helt annan stämning.

Tekniken spelar mindre roll än tankarna konsten väcker i människan. Som mamma till fyra småbarn finns det gott om tid att fundera, men lite mindre tid att förverkliga konst. Wikström är kreativ med barnen och hittar på saker att göra från det hon ser runtomkring sig. Men hon har märkt att ofta när livet är som mest intensivt har hon skapat något som hon också visat för andra.

– Det har känts naturligt och rätt, det är mitt sätt att samla kraft.

Varifrån inspirationen kommer be-



ror på verket. I ett klassiskt porträtt är utmaningen att få bilden att leva upp och hitta personligheten.

– Den grundläggande källan är kreativiteten i sig och den kommer från Gud.

Det Wikström kommer visa upp på Humlefestivalen är ett fisknät i garn som hon stickar enbart med armarna.

– Fisknät i sig är ju väldigt symboliska. Och sommartid ser man mycket fisknät, pojkar fiskar helst hela tiden.

Wikström har funderat på hur Jesus kallade vanliga fiskare till människofiske.

– Det är inte ett vanligt fisknät, när det handlar om själen och hjärtat krävs ett annat material än det vanliga.

När nätet hängs upp i skogen vid Humle skapas det färdiga konstverket.

Gemenskap håller musiken vid liv Songwriters Tribe uppstod när några

HUR LÅTER en trasig hammare? Johan Sandås använder föremål han hittar för att göra ljudkonst.



DET SLUTLIGA konstverket skapas när det hängs på sin plats. Fisknätet som Anna-Kaisa Wikström gjort ska hänga bland träden på festivalområdet.

sångare från gospelkören His Masters Noise bestämde sig för att träffas en gång i veckan och tillsammans jobba på sin egen musik. I dag är de en grupp låtskrivare som träffas, berättar **Gavin van Dok** när vi träffas i Helsingfors på hans lunchpaus. Men visionen är att bli en låtskrivargemenskap som lever oberoende av enskilda medlemmar.

– Det kan vara frustrerande att göra musik om man inte håller sig till mainstream-popmusik, säger van Dok som själv skrivit låtar i femton år.

Att sätta sig ner och ge varandra feedback blev en värdefull upplevelse.

– För mig känns det som att vi bär facklan för singer-songwriter-genren. Det viktigaste är att musiken inte dör inom oss, att vi har möjlighet att dela med oss av vår musik.

Sedan gruppen börjat göra spelningar har konceptet väckt intresse och gruppen med låtskrivare växt. I dag är de ungefär ett dussin. För tillfället träffas de hemma hos medlemmarna.

– Det finns människor som skrivit musik i årtal och sådana som just inlett låtskrivarbanan. En del av den musik de gör kan vara precis lika imponerande. Vi har några riktigt bra låtskrivare.

Gruppen ger sina medlemmar möjlighet att spela för publik, utan att behöva ha material till en hel egen spelning. När de träffas ligger fokus på låtarna, inte på att jamma eller göra arrangemang.

– Naturligtvis påverkar vi varandra, men det verkar som att alla ändå be-

håller sin egen unika karaktär, det är det väsentliga.

För Humlefestivalen har fem av de äldre medlemmarna förberett några sånger. Stilen är akustisk och minimalistisk. Publiken bjuds både på beprövade låtar och helt nytt material.

– Vi vill utnyttja chansen att uppträda för att få feedback, men vi vill också underhålla. Jag tror det kommer att bli utmärkt att vara del av ett större musikevenemang och komma i kontakt med etablerade artister och få feedback från människor som kanske inte känner oss så väl.

Att dela med sig av sin musik är berikande och motiverande. van Dok vill ändå säga att huvudpoängen med Songwriters Tribe är gemenskapen och det som gruppen får ut när det träffas och jobbar tillsammans. Han ser spelningarna som en bonus.

Framtidsvisionen är att ännu fler människor kunde träffas och jobba i mindre grupper. Spelningar kunde ordnas en gång i veckan så att alla skulle få spela för publik varje månad. Men framförallt vill van Dok att gemenskapen blir något som går vidare av sig själv.

– Om människor vill det kommer de att fortsätta träffas. Det har redan börjat hända.

Personligen hoppas van Dok att gruppen ska ge honom den feedback och energi som behövs för att producera en skiva.

– Jag vill ha tillfredsställelsen av att

Gör livet ont?

Maggan Hägglund

Det kommer att gå över

Det är en bok för dig som är deppad, nedstämd eller bara har tappat kontakten med livsglädjen. Här finns vackra och roliga bilder att vila blicken på, korta texter och kloka ord att känna igen sig i. Författaren Maggan Hägglund ger tanketips och praktiska råd och visar samtidigt på ställen där det finns kraft och ljus att hämta.

26⁵⁰

Libris



Guy Winch

Första hjälpen för känslor

De flesta av oss har en förbandslåda hemma så vi kan behandla oss själva när vi har ont. Men plåster och bandage kan behövas också för våra själsliga sår. Winch berättar om situationer och lösningar och lär ut hur du på egen hand bäst behandlar små känslolador – utan onödiga komplikationer.

28⁹⁰

Libris





”Den grundläggande källan är kreativiteten i sig och den kommer från Gud.”

Anna-Kaisa Wikström

veta att jag inte tog min musik med mig till graven. Och så vill jag dela det jag lärt mig med människor som kanske är ännu mer begåvade än jag.

Ljud som bryter gränser

I ett trähus i Jakobstads centrum gör **Johan Sandås** ljudkonst. Krukskärvan som placerats på gitarrsträngarna ger ifrån sig ett klingande ljud, ett förvånansvärt melodiskt ljud med undertoner från de darrande strängarna.

– Jag vet inte riktigt vad ljudkonst är ännu. Det är ett ord folk använder i konstvärlden. Det skulle funka lika bra att kalla det experimentell musik eller oljud.

Ljudkonst är inte musik, men den kan ibland likna musik. Sandås som studerat konstvetenskap och bildkonst kom in på att göra ljud, som han uttrycker det. Det var en bieffekt som i dag blivit huvuddelen av den konst han gör, även om han aldrig bestämt sig för att bara jobba med ljud. Han har jobbat också med andra konstnärer inom området.

– Jag tycker konst handlar om att göra tillsammans med andra människor.

Sandås beskriver sin arbetsprocess som att han testar något och ser vad som händer. Han försöker inte anpassa sig till andra.

– Det blir bara underligare hela tiden. Vill man säga något är det mycket lättare att säga det med ord. Men det finns nog sådant som inte går att säga på andra sätt.

Framför allt vill Sandås töja på de rammar och regler som vi tror att styr vår värld.

– Jag undrade redan under musiklektionerna i skolan om en tonart är något som finns på riktigt eller något vi bara bestämt.

Mycket vi tar för givet är bara tysta överenskommelser. Sandås vill göra något lite annorlunda. Till exempel jobbar han med ljud som olika instrument kan skapa, men som vanligtvis inte används när man spelar.

– Ibland visar det sig att det annorlunda inte alls är så annorlunda.

Sandås workshop på Humlefestivalen kommer inte att handla om att lära ut något, utan om att skapa ett sammanhang där människor får pröva på att skapa ljud och märka att de vill fortsätta göra det – eller inte. Ljudkonst är något alla kan göra. Exakt vad som kommer hända är ännu inte klart. Sandås kommer att ha med sig en del föremål och se vad han hittar på plats.

– På något sätt handlar det om att utforska ljud, eller utforska något annat med hjälp av ljud.

JOHAN SANDÅS bildkonstbakgrund syns också när han jobbar med ljud. Han placerar gärna föremål så att det ser snyggt ut.



VÅGA FRÅGA

Vem ska lyfta stenen?



ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

I över två års tid har vi tjuvat på kyrkans vaktmästare att han ska ställa upp en nära släktings gravsten som har välvt. Men ingenting har skett. Nu börjar vi tröttna på att gå till graven och se en liggande sten. Vad och hur ska vi göra?

BÅDE FÖR FÖRSAMLINGEN och de anhöriga till dem som ligger begravda är det viktigt med en välskött gravgård. Det besvärliga i det här sammanhanget är att ansvaret för slutresultatet inte enbart faller på församlingen eller på den kyrkliga samfälligheten. Det är de anhöriga, närmare bestämt gravrättsinnehavarna, som äger gravstenen och som ansvarar för gravens skötsel. I praktiken gör många ett gravskötselavtal med församlingen, men då har de anhöriga tagit kontakt med församlingen och de står också för den avgift som uppbärs för skötseln.

MED LEDNING AV det ni har skrivit är det svårt att säga vad som har gått snett. Många församlingar eller samfälligheter rätar upp gravstenar och gör det som är nödvändigt för att gravstenen ska stå stadigt, men de gör det mot betalning och efter att man har kommit överens om saken med de anhöriga. En annan möjlighet är att ta kontakt med det stenhuggeri som har tillverkat och levererat gravstenen och anlita dem för arbetet. I vilket fall som helst borde kyrkans vaktmästare ha gett råd till er om hur ni ska gå vidare med ert ärende.

MITT RÅD TILL er att ni tar kontakt med ekonomi- eller gravkontoret i församlingen eller med chefen för begravningsväsendet. Där får ni information om hur man brukar göra just i er församling och ni kan göra upp en överenskommelse om saken. Då blir det tydligt för alla vad som ska göras, vem som ska göra det och hur man gör med kostnaderna för arbetet.

IBLAND KAN DET till och med vara gravgårdspersonalen som har välvt gravstenen för att man har bedömt att den är en allvarlig säkerhetsrisk för dem som rör sig i närheten. I de fallen brukar man försöka nå de anhöriga på något sätt, åtminstone genom att sätta ut en liten skylt med information om vad som har gjorts. Det verkar inte vara fallet med just er gravsten, men det kan vara nyttigt att veta att det inte alltid handlar om illdåd eller tjälskador.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

Visste du att...

du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.



PÅ TVÄREN EMELIE MELIN

Från en låda på vinden till en datorserver i Kalifornien

Redaktionen lunchprat ledde in på ämnet dagböcker. Skrev du dagbok som yngre? Har du hittat och läst den? Skrivandet lär ju vara terapeutiskt i sig. Men ton-



årstidens tankar som plitades ner i häften eller böcker med små hänglås kan leva ett långt, om än utsatt liv. Kanske försvinner de i en flytt eller storstädning, eller dyker upp årtal senare ur garderobens mörkaste djup. Fyndet kan vara ljuv nostalgiskt eller enbart pinsamt. Or-

den kan kännas helt främmande eller välbekanta. Den känslomässiga utvecklingen är intressant att följa. Som tur är får sällan någon annan läsa vad du skrivit. Andra tonårsminnen lever kvar på ett mer oberäkneligt, och mer bestående sätt. En gymnasiekom-

pis hade nyligen letat reda på det online-diktplank som vår klass producerade under en modersmålskurs. Nu lever våra poetiska alster kvar ännu en tid på Facebook. Lyckligtvis är det mer lättstamt kreativ användning av rim än uppriktiga känslostormar.

Men tänk om jag skrivit blogg i tonåren. Eller börjat använda sociala medier några år tidigare. Detta helt normala för människor litet yngre än mig är nästan skrämmande att tänka på. Bloggar, anonyma eller inte, ersätter dagböcker. Facebook-kommentarer

skrivs inte sällan i upprörda känslolågen. Det som tidigare existerade enbart i dammiga lådor på en vind lever nu i en värld av ettor och nollor där allting ständigt förändras, men där ingenting – har vi fått lära oss – någonsin verkligen försvinner.



ATT FÖRVERKLIGA sina drömmar och hitta sina gåvor handlar om mod, planering och bön. Cajsja Tengblads jobb är att hjälpa andra på traven.

GÅVOR. Vad brinner du för? Vad ger dig energi? Vad gör dig glad? Cajsa Tengblad jobbar med att uppmuntra människor att hitta och använda sina gåvor i stället för att gräva ner sina talenter. – Ofta blandas längtan efter något nytt med rädsla. Men i mitt fall väger längtan att få gå ut med budskapet tyngre än rädslan.

Om att hitta det du brinner för

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

När **Cajsa Tengblad** stiger ut ur ett kafé vid torget i Pieksämäki är det en herre som sitter med sitt glas vid en uteservering intill som spanar in henne. På engelska försöker han övertala henne att slå sig ner vid hans bord.

Hon tackar, vinkar, avfyrr ett leende – och avböjer. Han verkar inte sårad, snarare förtjust. Kanske blev hans dag en liten bit gladare av just det leendet.

Vem är Cajsa Tengblad, och vad gör hon i Pieksämäki? Hon deltar i Kyrkans Ungdoms familjeläger, leder bibelstudier för ungdomar och en kurs om att hitta sig själv och sin väg i livet. Också kursen är egentligen riktad till ungdomar, men den drar till sig överraskande många tonårsföräldrar. Vem är inte osäker på sin väg i livet? Vem undrar inte om man verkligen valt rätt.

– Också jag hade svårt att veta vad jag ville. När jag var 22 år och studerade för att bli hälsopedagog började jag tveka. Jag skrev ett brev till **Peter Hall-dorf** – han verkade ju vara en äldre, vis man – och bad om råd. Jag har alltid trott att Gud vill något med mig, men jag har inte alltid förstått vad.

Det som hände under utbildningen till hälsopedagog var att Cajsa Tengblad blev så uppfylld av Guds närvaro och kände att hon ville bryta upp och göra något nytt, något ännu mer, för Gud.

– Och då skrev Peter till mig – tänk att han svarade! – att jag ska komma ihåg att din viktigaste kallelse är att älska Gud och din nästa såsom dig själv.

Han avrådde Cajsa Tengblad från att fatta förhastade beslut. Han kom med ett citat av general **Eisenhower**: Det viktiga är det sällan brättom med och det som det är brättom med är sällan viktigt.

– Det är fortfarande ett råd jag ger andra som är otåliga och vill göra snabba förändringar i sina liv.

Vad säger Jesuslagen?

När Cajsa Tengblad föreläser handlar det inte så mycket om att lära ut självhjälp som om "tillsammanshjälp". Hon försöker lära ut något om att vi ska bära varandras bördor i stället för ett "jag måste bära andras bördor". Det där om att

"Om du vill leva ett radikalt liv behöver du stadiga rötter. Rötter får man genom att öva sig i att stanna kvar."

Cajsa Tengblad

känka på alltför tung last åt andra vet hon allt om: hon är ju en prestationsprinsessa, dessutom en "vidbränd" prestationsprinsessa. Hon gick nästan i väggen och får nu vara extra försiktig för att inte ta på sig för mycket.

– Många av oss råkar ut för sådant vi aldrig kunnat räkna med. Mina föräldrar skilde sig. Jag drabbades av en ätstörning. Jag hade daglig hjärtklappning, fick sömnsvårigheter, började glömma saker – jag som alltid haft full koll.

I dag vill hon som hälsopedagog befrämja något som kallas existentiell folkhälsa.

– Man kan faktiskt läsa en kurs i det, i Uppsala, berättar hon.

Själv har hon läst teologi och gått i lärjungaskola i Vineyards regi.

– Där blev jag uppmuntrad att gå på bönepromenader. Till alla som inte vet vad de vill med livet säger jag bara att frågan "vem är jag och vad vill jag?" är omöjlig att besvara om man inte också frågar "vad vill Gud?".

Hon tror att Gud har planerat en massa drömmar i var och en av oss.

– Sedan kan det ju hända att vi befinner oss i olika tillväxtzoner, endel av oss i mer bördig mark än andra.

Jantelagen säger att vi inte ska tro att vi är något speciellt.

– Men Jesuslagen säger tvärtom.

Om att gilla rasten

På kursen ber hon oss som deltar undersöka vilka gåvor vi kan upptäcka hos oss själva, hos andra, i olika situationer, hos Gud. Hon ber oss tänka på en berättelse i Fjärde Mosebok, där Mose skickar ut tolv spejare för att kolla om Kanaans land kunde vara något för Israels folk. De flesta av dem kommer med avskräckande rapporter, men några ser möjligheterna.

Hur är det med oss? Ser vi risker eller möjligheter?

– Gud har skapat oss och lagt en massa fina saker i oss, och det är viktigt att våga lyssna. Människor som är döende ångrar allra mest det att de levtt sitt liv enligt andras förväntningar i stället för att följa sin egen längtan.

– Vad brinner du för?

Många skruvar på sig inför den frågan. Brinner de verkligen för någon-

ting, någonsin?

– Jag kan också fråga så här: vad ger dig energi? Vad gör dig glad?

– En gång svarade en kvinna: jag vet faktiskt inte. Det känns som om jag satt i baksätet på en bil och någon annan körde. Då frågade jag: vad tyckte du allra mest om att göra när du var liten?

Frågar man skolbarn vad som är roligast i skolan svarar de ofta: rasterna. Också på den här punkten tycker Cajsa Tengblad att vi vuxna kunde lära oss något av dem.

– Tar vi rast när vi behöver det?

Små steg leder fram

Sedan tio år tillbaka är Cajsa Tengblad privatföretagare. Hon skriver, föreläser och har samtalsmottagning. Mottagningen handlar inte om terapi utan om coaching. Hon vill hjälpa människor att nå sina mål och drömmar.

– Det handlar om att ta små steg och göra upp delmål. Stegen ska redovisas. Det handlar inte om märkliga saker, ett första steg kan vara att ta en promenad varannan dag. Men att följa med klienterna och se att det faktiskt fungerar är fantastiskt.

Hon återkommer till det där med att inte ha brättom.

– När du ska förverkliga en livsdröm är det som att ta sig fram över en bäck. Du behöver kanske stå på en sten mitt i bäcken ett tag. Först på andra sidan förstår du varför du tvingades vänta där så länge. Det gäller att hålla ut och lita på att Gud vet vad han gör.

Den som vill leva ett radikalt liv behöver också stadiga rötter.

– Rötter får man genom att öva sig i att stanna kvar.

Cajsa Tengblad påminner om att var Guds bild påverkas av den bild vi har av oss själva.

– Fjärilen är det enda djur som inte själv kan se sina vingar. Är det så med oss? Att vi inte kan se alla de gåvor och egenskaper vi har?

Hon försöker uppmuntra oss att se dem inte bara hos oss själva utan också hos andra.

– Vi är viktiga för varandra. Vi måste värna om våra relationer. Och vi måste våga be om livsråd.

När "någon" är du

En gång var Cajsa Tengblad ett oroligt litet barn, flickan som inte vågade räcka upp handen i klassen trots att hon visste att hon kunde rätt svar. I dag ställer hon upp sig inför hundratals människor och berättar om att göra bort sig och leva vidare ändå. Hon får göra det hon brinner för.

– När jag började jobba med dansgrupper och unga flickor upptäckte jag att det var så många som mätte dåligt. I bilen hem grät jag och ropade till Gud: Gode Gud, hjälp! Någon måste göra något åt det här!

Sedan upptäckte hon att den där "någon" var hon själv.

– Det blev min väg.

Efter morgonens bibelstudier på familjeläget i Pieksämäki promenerar Cajsa Tengblad förbi den gräsplätt där lägets cirkusskola håller till. Hon upptäcker en enhjuling.

– Vems är det här, får jag låna den? Vad är fram, vad är bak?

Enhjulingens ägare fixar snabbt till den så att den är lämpligt hög för henne, och hon stöder sig på hans axel. Efter en liten stund släpper hon taget. Hon flaxar med armarna, skrattar, men det går. Hon cyklar!

Barnen, som vet hur svårt det är, ser på henne fulla av beundran.

– Vems mamma är det där? undrar en av dem.

CAJSA TENGBLAD

UPPVUXEN I ÖRNSKÖLDSVIK, I DEN STAD DÄR FJÄLLRÄVENS KÄNKEN-VÄSKA FÖDDES. "DEN TÖNTIGASTE VÄSKAN MAN KUNDE HA NÄR JAG VÄXTE UPP."

GIFT MED EN MAN I TRÄDGÅRDSBRANSCHEN, HAR FYRA BARN I ÅLDRARNA 18, 16, 10 OCH 8.

FÖRFATTARE, FÖRELÄSARE OCH COACH. SKRIVER SOM BÄST PÅ EN BOK OM FÖRÄLDRASKAP SOM SKA UTKOMMA I VÅR. SKA OCKSÅ PRODUCERA EN LOVSÅNGSSKIVA MED EGNA KOMPOSITIONER.



Patientskadejuristen till hjälp vid felbehandling

Foto: Mostphotos

Misslyckade operationer, infektioner och felaktiga diagnoser leder i värsta fall till allvarliga personskador eller till och med död. Då vården går snett har patienten rätt till ersättning. Patientskadejuristen Filip Markelin guidar dem som råkat ut för en patientskada till den ersättning de har rätt att få.

Var det något som inte gick helt rätt under det senaste läkarbesöket? Ibland är det små saker, som en felaktig eller fördröjd diagnos, som kan få långtgående följder. I värsta fall orsakar felbedömningar livshotande fara för patienten. Visste du att det är över fem gånger mer sannolikt att man avlider som en följd av en miss i vården än i trafiken? En av hundra patienter blir offer för en felbehandling inom vården. Ändå är det rätt få som söker ersättning från patientförsäkringen.

– Delvis är det den finländska mentaliteten. Den vita läkarrocken symboliserar för många auktoritet och man vill inte säga emot och vara besvärlig. Men det finns också de som helt enkelt inte vet hur de ska göra och de här fallen har en rätt kort preskriptionstid, tre år i regel. Många missar den deadlinen, säger patientjuristen Filip Markelin.

För knappt ett år sedan grundade vicehäradshövding Filip Markelin Finlands Patientjurister och blev samtidigt landets första finlandssvenska patientjurist. Sedan november har han handlagt ett fyrtiotal nya ärenden av vilka ungefär 30 procent är svenska.

– Responserna från de svenskspråkiga klienterna har varit enbart positiva. De har upplevt trygghet i att kunna sköta patientskadeärendena på sitt modersmål oberoende av var i landet

de bor. Det går nämligen bra att behandla de här ärendena enbart via telefonkontakt och e-post.

Glömde blodproppspatient

Det är mänskligt att fela, också på jobbet. Inom hälso- och sjukvården kan ett misstag dock få tragiska följder.

– Som jurist med patientskador som specialitet möter man ofta människor i svår kris. En felbehandling kan orsaka en stor omställning i patientens liv, till exempel i form av bestående men eller arbetsoförmåga. Tyngst är ändå de fall som berör barn som skadat sig svårt eller avlidit, berättar Markelin.

Vilka är de vanligaste felen som görs?

– De täcker ett brett fält, men rätt ofta handlar det om ortopediska ingrepp som gått snett, till exempel knä- eller höftproteser som installerats i felaktig ställning eller benbrott och skador på senor som behandlats felaktigt. Andra vanliga ärenden är nervskador som uppstått till exempel av en felaktigt given epiduralbedövning och personskador till följd av till exempel en fördröjd cancerdiagnos.

Markelin minns till exempel fallet med patienten som hade fått en blodpropp i hjärnan, och som glömdes bort i sjukhuskorridoren medan hen väntade på den ordinerade röntgenundersökningen av huvudet.

– Vid hjärninfarkter finns en begränsad tid man kan ge för blodproppsupplösande behandling. Eftersom man glömde bort att vårda patienten överskreds den här tiden och hen fick bestående men för livet och blev arbetsoförmögen. Patienten hade ett bra och välbetalt jobb så det rörde sig om stora pengar från försäkringsbolaget.

Trenden verkar ändå ha svängt något de senaste åren, då allt fler patientskadeanmälningar kommit in till Patientförsäkringscentralen. Markelin tror att det snarare handlar om att tröskeln att göra en anmälan har sjunkit, inte att felbehandlingarna ökat.

Så vad ska man göra då vården går fel?

– Först av allt ska man försöka diskutera med vårdinrättningens patientombudsman och den vårdande läkaren. Ifall patienten inte nöjer sig med detta kan man lämna in en patientskadeanmälan till Patientförsäkringscentralen. Det beslutet kan sedan överklagas till Patientskadenämnden.

Men att göra det är inte helt lätt. Få vet hur man ska formulera det och vilka medicinska omständigheter man ska hänvisa till.

– Tack vare mina fem år vid Patientskadenämnden har jag fått en ganska bra uppfattning om vilka fall det lönar sig att gå vidare med. Jag fick erfarenhet av själva beslutsprocessen och vilken praxis man följer.

Patientskadenämndens beslut är inte offentliga handlingar. Därför är det mycket svårt för en jurist utan samma bakgrund att veta vilka faktorer som har betydelse då nämnden fattar sina beslut.

Att avgöra om en läkare gjort en felbehandling eller inte är ofta en tolkningsfråga. Nämnden består av jurister och läkare med olika specialinriktningar. I de fall där nämnden saknar den sakkunskap som behövs kan den ta in ledande experter inom området i fråga.

– Även om ett fall känns entydigt är det ingen garanti för ersättning. Patientförsäkringscentralen ger nämligen avslag i över hälften av fallen. Sannolikheten att man får ersättning är större om skadeansökan gjorts av en jurist med insikt i medicinska frågor.

I bästa fall behöver juristhjälpen inte ens bli dyrt. Har man rättskydds-försäkring täcker den ofta största delen av juristkostnaderna. En rättskydds-försäkring ingår ofta i hemförsäkringen.

– Av de klienter som drabbats av en patientskada krävs det tålmod. Handläggningstiden kan vara upp till flera år i de svårare fallen. Om skadan förvärras under tiden man väntar på beslut ska man komma ihåg att komplettera sin ansökan eller sitt besvär med nya medicinska utredningar.

Så här går det till om det skett ett fel i vården:

- Skadan anmäls till Patientförsäkringscentralen (PFC).
- Ifall man får avslag på sin ansökan kan patienten antingen överklaga till Patientskadenämnden eller väcka talan mot PFC vid allmän domstol.
- Patientskadenämnden avger en rekommendation på hur saken borde avgöras.
- Rekommendationen är inte juridiskt bindande för PFC, men i över 90 procent av fallen följer PFC nämndens rekommendation.
- Patientskadenämnden har inte behörighet att skrida till disciplinära åtgärder mot enskilda läkare. Disciplinära frågor handläggs däremot av tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira.
- Den som tillfogats en patientskada har rätt till ersättning för tillfällig och bestående men, bestående kosmetisk men, sjukvårdskostnader och andra utgifter till följd av skadan samt för minskning av inkomst eller uppehälle.
- Mer information får du på www.potilaslakimiehet.fi eller på info@potilaslakimiehet.fi.

Till Er tjänst...



KM Roofing
050 572 1214 050 568 9549
Lagervägen 9 A 7
65610 KÖRSHOLM
www.kmroofing.fi

- Plåtslageri • Maskinfälsade Plåttak
- Fönsterplåt/Plåtlistor • Taksäkerhetsprodukter
- Inplåtning av skorstenar • Skräddarsydda lösningar enligt kundens behov

Stugor för uthyrning - Vuokramökkejä
Hästar och andra djur - fritidsfiske -
Hevosia ja muita eläimiä vapaa-ajan kalastusta

040-546 2945
Ekenäs www.hummeldal.net



Äppel-, plommon- och prydnadsäppelträd
augusti-oktober

Äpplen augusti-december
Svarta och röda vinbär

BRÖDTRÖP TRÄDGÅRD 10420 Skuru
019-245 4040, fax 245 3040
Vägbeskrivning: väg 111, avtag ca 1 km västerom Pojo kby 2,5 km
längs Brödtröpsvägen. KLIPP UT - SPARA



KREDU

Barnledarlinjen
Bibellinjen
Tionde skolåret

www.kredu.fi

SIMHALLEN JAKOBSTAD
ÄR ÖPPEN PIFARSÅREN

Biljettförsäljningen avslutas 1 h 15 minuter
före stängning.

10.8.-30.8.2015	31.8.-22.12.2015
Måndag 06:00 - 21:00	Måndag 06:00-21:00
Tisdag 08:00 - 21:00	Tisdag 08:00-22:00
Onsdag 06:00 - 21:00	Onsdag 06:00-21:00
Torsdag 08:00 - 21:00	Torsdag 08:00-22:00
Fredag 06:00 - 18:00	Fredag 06:00 - 21:00
Lördag Stängt	Lördag 10:00 - 18:00
Söndag Stängt	Söndag 08:00 - 18:00

MÅN, ONS, FRE 06.00 - 08.00
MORGONSIM

Bokning av Idrottsutrymmen
<http://bokning.jakobstad.fi>




Efo Evangeliska folkhögskolan

Ge din framtid
rätt start!
www.efo.fi

Våra linjer 2015

Kreativ Språk
Foto & IT Musik

Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland
Vasa Campus, Strandgatan 21-22, 65100 Vasa, tfn: 010 327 1600

folkhälsan
kompetens - engagemang - omsorg

Dagsverksamhet
för äldre i Helsingfors

Saknar du sällskap och gemenskap eller behöver du en trygg plats för närstående med minnessjukdom - Folkhälsans dagverksamhet för äldre kan hjälpa dig.

Vi berättar gärna mer om verksamheten, deltagaravgiften och öppettiderna.

Mer info: Camilla Fagerström, 050 430 60 93,
camilla.fagerstrom@folkhalsan.fi

Se också folkhalsan.fi

folkhälsan
kompetens - engagemang - omsorg

Villa Rosa i Mjölbolsta i Karis

Villa Rosa ligger naturskönt på det gamla sjukhusområdet i Mjölbolsta i Karis. Vi finns i ett eget hus och har egen trädgård.

Villa Rosa är tänkt för dig som behöver vård och omsorg dygnet runt. Du bor i eget rum med wc och dusch. Alla som jobbar hos oss talar både svenska och finska.

Folkhälsan Syd är godkänd servicesedelproducent för flera i kommuner i huvudstadsregionen.

Mer info: Susanne Lindgren, 044 788 6041, susanne.lindgren@folkhalsan.fi

Läs mer på folkhalsan.fi/bo

folkhälsan
kompetens - engagemang - omsorg

Gemenskapsboende i Seniors i Ekenäs

På vårt gemenskapsboende kan du bo om din funktionsförmåga och ditt hälsotillstånd är sådant att du kan klara dig med på förhand överenskomna tjänster dagtid.

Du bor i ett eget, trivsamt rum med badrum och toalett och helinackordering. I det ingår bland annat samtliga måltider, städning, tvätt av kläder och trygghetsalarm.

Beträffande övrig service, omsorg och tillsyn kan du välja ett alternativ som motsvarar dina önskemål.

Mer info: Susanne Lindgren, 044 788 6041, susanne.lindgren@folkhalsan.fi

Läs mer på folkhalsan.fi/bo



Fysioterapi
Sjö Lind

Nack, rygg- eller ledproblem.
Ring 724 8370



SPARKCYKLAR I OLIKA FÄRGER
3 års garanti, inhemsk

Teknisk data:
Hjulstorlek: 31cm
Bredd: 61cm
höjd: 85-102cm
vikt: 17 kg
Bärbarhet: 130kg



TEKNISET
NELSONS CYKEL & TV
NÄRPES: Närpesvägen 32, tel. 06-2241 450
www.tekniset-nelsons.fi

**Massörs-
mottagning**
★
**SUNE
EKSTRAND**
★ ★ ★
Fagernäsvägen 289,
68570 LARSMO
GSM 0400-162 994

SKÄRGÅRDENS TRÄFFPUNKT
KOM OCH SE ÅRETS BÅTNYHETER!

HETA ERBJUDANDEN I AUGUSTI!

VINTERFÖRVARING PÅ KÖPET VID KÖP ELLER BYTE AV NYTT BÅTPAKET.

HÖSTSERVICE PÅ KÖPET VID KÖP ELLER BYTE AV NY BÅTMOTOR!

LÄTTA KVALITETS-BÅTAR FRÅN LINDER I LAGER!

Erbjudanden i kraft hela augusti månad!

Välkommen! 

OceanDealers
GRANVÄGEN 6, BOSUND www.oceandalers.fi

Dragonfly 4.3 KARTPLOTTER (inneh. karta & ekolod) 350€

Öppet: Må-fre 9-17, lö 9-13
Bertil: Förs. och köp 050 591 7261
Frank: Båtförs. 050 542 4620
Benny: Service 041 434 1590

INKAST MARIA SUNDBLOM LINDBERG

Payback time



MEDAN SANNFÄRMLÄNDARNA och deras röstare hurrade sin seger på bättre och sämre restauranger och hak den 20 april drunknade 800 desperata människor utanför Libyen. Många av flyktingarna var inlåsta i båtens lastutrymme och hade aldrig en chans, men det hjälper inte att vara på däck om man varken har flytväst eller simförmåga. Det hade åtminstone inte den lilla flickan på nyhetsbilden. Hon med rosa tights och med ansiktet vänt neråt i vattnet. Någon annans 3-åring, men den här morgonen kändes hon som min, som vår.

Sedan den dagen, liksom långt innan, har det flutit många små människor i Medelhavets djupa vatten, men där har också funnits många mammor som varken har kunnat rädda sig själva eller sina barn. Där har flutit pappor som gråtit sig in i döden och vuxna män som ropat efter sina föräldrar. De flydde faror men lurades in i den största av dem: hoppet om ett liv där man är trygg, mätt och frisk. Sedan den dagen har vi fått en regering som skurit ner vårt bistånd till nästan hälften. Vi har fått riksdagsledamöter som uttalat sig djupt kränkande om människor från andra länder och som på något sätt fått för sig att bara för att man är född i ett visst land så äger man inte bara rätten att bestämma vem som bor där, man blir också befriad från ansvar.

MEN HALLÅ ... har du som vill stänga gränser och göra märkliga uträkningar på vad en flykting kostar totalt förträngt din egen historia? Kommer ingen av er ihåg att vi själva har blivit hjälpta? Att vi inte behövde sticka kuvert med alla besparingar till människosmugglare i någon mörk och blåsig hamn? Inte svepa in våra barn i filter och sätta dem i sjöodugliga båtar och knäppa våra händer? Har du glömt att våra 3-åringar inte hittades i drivor på åländska skär, utan togs emot av människor som absolut inte hade något extra men som helt självklart städade ur ett rum, satte fram några extra stolar och spädde ut snålsoppan för att kunna hjälpa människor i nöd. Världens största organiserade barnevakering hade ett högt pris för alltför många, men svenskarna öppnade famnar och hem utan att kolla så mycket i plånboken först.

Åtminstone 75% av finländarna hör till en kristen församling. Att höra till kyrkan behöver inte betyda någonting, men att kalla sig kristen förpliktar. Vad det förpliktar till diskuteras hela tiden men jag tycker inte att det finns en särskilt stor tolkningsmån när det gäller hur vi ska behandla vår nästa. "Invandraren som bor hos er skall ni behandla som en infödd. Du skall älska honom som dig själv, ni var ju själva invandrare i Egypten.", "Förtryck inte änkan och den faderlöse, invandraren och den fattige."... de bibliska citaten som uppmanar till särskild omtanke om dem som flyr är många och Jesus är mer än tydlig när det gäller hur vi ska bemöta de svaga och utsatta: Sälj det du äger och ge åt den fattige!

HUR ÄR DET med dig? Tillhör du bara kyrkan eller kallar du dig också kristen? Vi måste göra allt för att inte fler små med rosa tights ska dö. Det är payback time!

Maria Sundblom Lindberg är psykoterapeut, präst och publicist.

SVAR TILL MONIKA PENSAR

Tolka inte skriften med förnuft utan med Ande

Monika Pensar, varför försöker du förbise de klara ställen i Guds Ord som fördömer utlevd homosexualitets synd? Samtidigt känns det som om du vrider och vänder krampaktigt på varje bokstav och stavelse och drar långtgående slutsatser från helt irrelevanta ställen i Guds Ord till försvar för en sak som Ordet klart och tydligt på många andra ställen fördömer.

Försöket att ta Paulus undervisning om vårt förhållande till Gud vår Fader och vår broder Jesus Kristus som försvar för homoäktenskap är helt befängt och en dödfödd tanke. Samma Gud har ju instiftat äktenskapets förbund mellan man och kvinna, inte tror väl någon kristen människa på allvar att Gud talar emot sig själv i sitt eget ord? När det gäller vår gudsrelation så säger Paulus att i Kristus är inte man och kvinna och han ger inte heller fördel åt varken jude eller grek. Vi kan konstatera att vår frälsning inte är någon köns eller rasfråga. När det åter gäller det jordiska äktenskapet så skriver samme apostel helt tydligt t.ex. i 1 Kor 7:2 "för att undvika otukt, må var och en man ha sin hustru och var och en hustru sin man". I Rom. 1 skriver han att homosexualitet är ett onaturligt umgänge som bedrivs av människor i vrängt sinne till följd av deras förvillelser och avgudadyrkan. Vi skall inte börja förvränga Paulus skrifter till vårt eget fördärv såsom också Petrus lär i slutet av sitt andra brev. Om vi i förnufts ljus försöker bemästra skrifterna så blir mörker till ljus och tvärtom.

Endast Gud genom sin egen Ande kan rätt förklara sitt ord för oss syndare. För att undgå denna Guds Andes vishet behöver vi nog till allra först lägga oss under och böja oss för detta Ord, låta ordet ha rätt och inte förtvivlat börja bortförklara allt obekvämt innehåll i Den Heliga Skrift.

Gud hatar fortfarande all synd lika mycket som den dagen då Sodom och Gomorra brändes till aska för denna omtalade homosexualitet, men fortfarande älskar han en ångrande syndare lika mycket som på långfredagsaftonen när han, samtidigt som han led för rövarens stölder och synd med genomstugna händer och fötter, förlät honom hela hans otro och syndaliv och lovade honom himmel och salighet utan minsta tillhjälp av någon egen gärning. Dessa två sidor av Guds ord måste alltid drivas sida vid sida. När så får ske slår detta Ord, vår Frälsares muns tveeggade svärd, ner alla fiender.

Du hänvisar till reformatorn Luthers lärdomar och jag kan inte annat än påminna dig och oss alla vad Luther lär i sin lilla katekes angående att lära eller leva i sådant som är mot Guds Ord. I sin förklaring över Herrens bön, i stycket "Helgat vare ditt namn" skriver han så lunda: "Den som lär och lever annorlunda än vad Guds Ord lär, han/hon ohelgar ibland oss Guds namn. För detta bevara oss, käre himmelske Fader!"

KIM ENKVIST
Larsmo

KÖNSTILLHÖRIGHET SKAPELSE

Om kön och tro

Monika Pensar, du argumenterar bra, i en stil som t.o.m. jag själv kunde ha anammat innan jag blev andligt född i i Kristus genom Den Helige Anden. Som kristna är vi kallade till att genom Den Helige Andes vägledning veta vad som behagar Gud och vad som är Hans goda vilja. Det är det enda betydelsefulla i denna debatt, vars ultimata ändamål bör vara att ha evigheten i sikte.

Din lära (så som den utformats genom dina många

insändare) är irrlära. Detta säger jag i all välmening för det är många som läser det du skriver.

Min motivering till denna utsaga är att Jesus är Guds son. Själva Herren oftast om sig själv i evangelier att Han är Människosonen (eng. Son of man). Eftersom Herren Jesus var en man på jorden och samtidigt Gud, och nu den återuppståndne Herren med all makt på himlen och på jorden, så tycker jag

ENERGIBEHOV FINLAND

Kärnkraft: Pengar luktar ej?

Pengar luktar inte, påstås det. Trots talesättet så luktar rubeln och luktar mer ju kärvare relationerna mellan Ryssland och Finland blir. I allmänhet är man nöjd när en granne hjälper till med finansiering. Så tycks inte vara fallet i Finland, då det är fråga om Fennovoima / Rosatom. Det har gått politik i diskussionerna om hur energibehovet för EU:s nordligaste land ska skötas då det är mörkt och svinkallt och hur de finländska produktorna ska transporteras till våra avlägsna kunder. Kärnkraft har hittills varit ett säkert och ekonomiskt alternativ till att framställa energi i Finland och är det fortfarande om man jämför med alla

subventionerade ersättande energiformer som bjuds ut. Kolkraft vore billigast, men det duger inte för det skenheliga Finland, som ensam vill rädda världen för att gå under via klimatförändringen – energikunnandet i Sfp är skralt. Här ersätter man megawatt (MW) med milliwatt (mW) genom att ignorera finskt kärnkraftskunnande och ersätter det friskt med danskt 140% vindkraftskunnande. Har hittills litat på Carl Haglund och hoppas på att han också i framtiden litar mera på vår energiexpertis än på sitt okunniga fotfolk.

MAGNUS RÖGÅRD
Nurmijärvi

FÖRLÄGGARENS KOMMENTAR

Borg och uppståndelsen

Enligt ett citat i KP (30.7) uppför Marcus J. Borg tronens kärna, d.v.s. Jesus kroppsliga uppståndelse. I sin bok Kristendomens hjärta beskriver Borg en syn på uppståndelsen som är helt förenlig med hur Bibeln beskriver uppståndelsen. Ur beskrivningarna av uppståndelsen i evangelierna och Paulus brev kan utläsas flera olika betydelser. En av den viktigaste är att Kristi uppståndelse är en seger över denna världens makter. En annan är att se

uppståndelsen som en metafor för den kristnes inre förvandling, i enlighet med Paulus ord om att han själv (Paulus) "dött och uppstått" med Kristus. Borg vill visa att det väsentliga med uppståndelsen till syvende och sist är vilka betydelser den har för oss i våra egna liv som kristna.

TOMAS VON MARTENS
Bokens förläggare

KIA EFFRAIM
Vasa

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

LIVSSYN RESPEKT

"Det är ett slags okänslighet, ja, rentav en moralisk brist, att inte känna vördnad."

Merete Mazzarella i en kolumn om sekularismens fröjder i HBL.

KULTUR SEKULARISERING

Förlorade berättelser

Teologen Joel Halldorf skriver i ett inlägg i Expressen om att en hel idévärld går förlorad när samhället blir alltmer sekulariserat.

"Bristen på bibelkunskap leder också till an-

dra förluster. Litteraturen, filosofin och konsten är ett pågående samtal genom historien. Och dess gemensamma resonansbotten är de bibliska berättelserna. Därför får den som inte känner till Bibelns berättelser svårt att förstå vår egen kultur", skriver Halldorf.



Två bröder bråkade om vem som skulle få den sista kakan. Deras mamma tog tillfället i akt för ett litet moraliskt inlägg: "Om Jesus var här skulle han säga: 'Låt min bror ta den sista kakan'." Okej, sade storebror till lillebror, du får vara Jesus.

LISELOTTE J Andersson och **Mrs Bighill Singers** är nykomlingar på Pieksämäki jämfört med **Valter Kangas** som aldrig missat ett läger.

Tillbaka i Pieksämäki

Familjelägret i Pieksämäki är som ett stort vardagsrum där det verkar finnas sysselsättning för alla.

TEXT OCH FOTO:
SOFIA TORVALDS

– Äntligen! säger sjuåringen när han vaknar på tisdagsmorgonen.

Han har väntat på Kyrkans Ungdoms (KU) familjeläger i Pieksämäki i ett år, och nu är dagen inne. Snart sitter vi i bilen och kör och kör och kör, tills vi äntligen svänger in på det bekanta lägerområdet.

– Nu känner jag igen mig,

säger han och skiner som en sol. Lägret har börjat!

Förra veckan samlades drygt 600 deltagare i Pieksämäki i Savolax för KU:s traditionella familjeläger. I många familjer i Svenskfinland har lägret blivit en tradition, det finns till och med sådana som inte missat ett enda under hela sitt liv.

– Jag är 24 år, men jag har varit med 25 gånger, säger **Valter Kangas**, allt-i-allo vid årets läger och en som var med redan i mammas mage.

”Jag är 24 år, men jag har varit med 25 gånger.”

Valter Kangas

Vad är det som gör att du återvänder?

– Det är ett ställe där man bara får vara. Två-treåringar kan springa fritt, det är som ett stort, inhägnat semesterparadis. Här träffar jag gamla bekanta eller lär känna nya.

Att delta i någon av de många kurser som ordnas under lägerveckan har han däremot inte hunnit med under den senaste åren, han hjälper till med mycket annat i stället.

– Jag är sådan att jag lätt blir rastlös och börjar kolla om det finns något som behövs göras.

Men lugnt tar han det alltid. Vädret vägrar han klaga över: inte ens regn kan göra Pieksämäki till ett sämre ställe.

– Då gäller det bara att se till att man har tältet på rätt

ställe, under ett träd!

Ett stort maskineri

Det här är ett läger där det mesta tycks gå som på räls. Allt flyter på till synes utan minsta motgång: bibelstudier med **Liselotte J Andersson**, det alltid lika högklassiga kvällsprogrammet, barnmötena med trollkarlen **Mr Goran** – de är så bra att barnen (och en del föräldrar också) verkligen deltar i dem – och regntältet som dyker upp ovanför cirkusskolan just när de desperata föräldrarna konstaterar att de glömt regnkläderna hemma. Det brukar ju alltid vara sol i Pieksämäki!

Hur mycket förberedelse krävs för att få ett läger av den här storleksklassen att fungera?

– Mycket, säger KU:s färska verksamhetsledare **Leon**

Jansson, den man som i sista hand får också små problem, som till exempel ett bord som saknas, på sitt ansvar.

– När lägret är slut åker vi hem och vilar lite, men sedan sätter vi genast i gång och planerar följande års läger, till exempel så att vi vidtar den person som ska hålla bibelstudierna. Vi har många frivilliga som är med och ordnar lägret och de har stor rutin och vana.

Vad är det som gör att just lägret i Pieksämäki blivit en så viktig sommarrutin för många familjer?

– Jag tror att det unika är att det faktiskt samlar folk i alla åldrar. Under de senaste två-tre åren har vi särskilt satsat på grupper som kanske faller emellan olika program, till exempel tweensen, alltså 10-13-åringarna.

Om att återvända

Vid morgonens bibelstudium jämför Liselotte J Andersson Gud vid en förälder som utrustar sitt barn med det som krävs för att barnet ska kunna fatta egna, självständiga beslut.

– Det kan vara okej att ta avstånd ibland, för att sedan komma tillbaka.

Då det är dags för kvällste märker jag att det är precis så det är. Sjuåringen har varit på cirkuskurs hela dagen och lärt sig nya konster, sprungit av och an med sina vänner, jag har knappt sett honom. Nu är han trött och lite ledsen och sträcker upp sina händer. Jag lyfter upp honom i min famn och vi kramas hela vägen fram till brickorna där vi ska lassa upp våra kvällsmörgåsar.